

GLAD IRIS

74

ČZS - Základní
specializovaná
organizace pěstitelů
mečíků a kosatců
v Novém Jičíně

GLAD IRIS

NOSITEL ČESTNÉHO UZNÁNÍ I. STUPNĚ ÚV ČZS

ROČNÍK XX

ČÍSLO 74

ČERVENEC 1988

Neprodejně, zdarma

*pro vlastní potřebu svých členů vydává základní specializovaná
organizace pěstitelů mečíků a kosatců ČZS
se sídlem v Novém Jičíně.*

Řídí redakční rada ve složení

*Miroslav Benda, Josef Heroudek, Alois Klipec,
Helena Kubíčková, Jaroslav Matulík, Vlastimil Novák,
Stanislav Procházka, Lubomír Rýpal.*

Povoleno ONV v Novém Jičíně č. 403/16 — 391/82.

*Vytiskly Východočeské tiskárny, n. p., provoz 20,
Hradec Králové*

OBSAH:

	str.
Zahraniční novinky mečíků 1988	2
Anketa Gladiris '87	8
System hodnocení a bodování výstavních exponátů — mečíků	14
Mé zkušenosti s pěstováním mečíků	16
Noví členové	18
Mečíkáři a ochrana přírody	19
Činnost stanice mladých přírodovědců	20
Choroby mečíků, příznaky, ochrana	21
Společenská kronika	24

Zahraniční novinky mečíků 1988

Podle zahraničních katalogů připravil Petr Mímránek.

SUMMERVILLE'S Gladiolus World-Wide

486 **BLUE BAYOU** Walker, M

Sestra Blue Heaven, ale více zřasená, tmavěji modrá a vítálnějšího vzrůstu. 25 puků, 8 otevírá, květy pravidelně uspořádané v klasu 75 cm dlouhém.

313 **BOUNTIFUL** Rob, EM

Přitažlivá kombinace žluté s jemně růžovou skvrnou (rose), 23 puků, 7—8 otevřených květů, dobře vyvážený klas 70 cm dlouhý. Zdravá a dobře množivá novinka.

556 **CRIMSON FIRE** Rob, M

Středně až tmavě červená, růžový podtón u skvrny na spodních lupíncích. Vítální, 165 cm vysoká, klas je až 88 cm dlouhý. 25—27 puků, 9 otevřených květů, pravidelně dvouřadově uspořádaných. Špičková, výstavní odrůda.

343 **ENDLESS LOVE** Rob, M

Světle až středně růžová, (pink) s velkým bílým hrdlem, 23 puků, 8 otevírá, výstavní i k řezu, dobře množivá.

300 **ERMINE** Fischer, M

Čistě bílá, s perfektními výstavními parametry. 25—27 puků, 8—9 otevírá, 70—75 cm klas. Rovné klasy zajišťují úspěch i řezaných květů.

483 **ETERNAL BEAUTY** Summ, M

Velmi vylepšená verze Blue Ice, větší a více zřasená světlomodrá s alabastrovým hrdlem, 25 puků, 8 otevírá, klas 75 cm dlouhý. pěkné hlízy i mnoho velkého brutu.

353 **HEAT LIGHTNING** Rob, EM

Novinka nejvyšší kvality. Nejostřejší pikotka od dob ATOMU. Šarlatově červená se širokým a dost nepravidelným bílým okrajem. Bílá se objevuje i jako žilkování po celém květu. 21 puků, 6—7 otevírá. 68 cm dlouhý klas. Nádherně formované květy jsou dobře uchycené ke květní lodyze a lehce zřasené. Bude předmětem k diskusím v každé zahradě (Warwing X Sabre).

413 **HOLLYWOOD** Summ, M

Narodila se hvězda! Nádherně zřasená, hrubý vosk, hnědavě žlutá, se světle růžovými (rose) linkami. 83 cm dlouhý klas, 23 puků 7—8 otevřených květů, rychle množivá, vhodná k řezu.

435 **LADYLOVE** Walker, M

Super výstavní kráska, vosková, klasicky zřasená, 80 cm dlouhý klas, 25 puků, 9—7 otevírá. Vyfotografována na titulní straně katalogu, nejdražší z nabídky, 6 \$ za velkou hlízu.

395 **MERLIN**, Rob, M

Neobyčejná, rezavě lososově kouřová, s červenými jazýčky, 21—23 puků, otevírá 7 květů, pravidelné uspořádání, aranžérský typ.

356 **NIGHT FIRE**, Rob, EM

Tmavě červená, čistá sytá barva, 21 puků, 8 otevírá.

- 354 **RED RIBBON** Rob, M
Středně červená, zvláště dobře množivá, 23 puků, 8 otevřených květů, 77 cm dlouhý klas, k řezu i výstavní.
- 378 **ROYAL ROBES** Rob, M
Sestra RED RIBBON s těmi samými dobrými vlastnostmi v čisté středně purpurové barvě.
- 433 **SALMON GLOW** Walker, M
Sestra EARTH ANGEL a ALLURE s podobnými výbornými výstavními vlastnostmi, je však lépe množitelná. 77 cm klas, 25—27 puků, 8—9 pravidelně uspořádaných květů, velmi voskových a k tomu přiměřeně zkadeřených. Základní barva je světle lososová, na okrajích tmavější, jantarově lososové hrdlo.
- 354 **SHINING HOUR** Rob, E
Středně růžová (pink) s velkým bílým hrdlem, klas 65 cm, 21—23 puků, 7 širice rozevřených květů. Skvělá k řezu.
- 400 **SILVERADO** Walker, M
Fantasticky zřasená a zvláště hrubý vosk. 75 cm klas, 25 puků, 8 ploše otevřených květů, výstavní mečík, který v dobrých podmínkách naroste do velikosti 500. Rychle množivá.
- 481 **SOLITAIRE** Rob, M
Pastelově modrá s bílým hrdlem a bílými tyčinkami, 70 cm klas, 23 puků, 7 klasický otevřených květů. Produkuje velmi velké a zdravé hlízy a velké množství brutu, který má tenkou slupku. Dalece nejlepší kultivar v této barevné třídě.
- 463 **UTOPIAN** Mac Kenzie, M
Velká levandulově růžová s bílým hrdlem, 25 i více puků, 8 otevřených květů, pravidelné uspořádání v klasu. 78 cm dlouhý klas. Kultivar zvláště vitálního růstu, velké hlízy a mnoho korálů, nejlepší zprávy z výstavních síní.
- 213 **ANDREA** Walker, M
Světle žlutá napuštěná zelenou s červenými šípky v hrdle. 25 puků, 8 otevírá.
- 200 **ANGELA** Walker, EM
Neobyčejně a nezvykle čistě bílá, 25 puků, 8—9 otevírá.
- 242 **DARLENE** Walker, E
Semenáč s GIGI, vylepšený. Světle růžová (pink) 21—23 puků, 7—8 otevírá. Zdravá a lehce množivá.
- 236 **LYNN** Walker, M
Tmavě šarlatová (sef), 25 puků, 10 otevřených pravidelně uspořádaných květů.
- 243 **PEGGY SUE** Rob, EM
Krémově bílá se zřetelným tmavě růžovým (rose) okrajem a světle růžovou (pink) reverzní skvrnou na horních lupíncích. Vosková a jemně zřasená, 21 puků, 6 otevřených květů, klas 60 cm dlouhý, absolutně mistrovské dílo Winstona Robertse.
- 267 **SHARON** Walker, M
Tmavě růžově červená se žlutým okrajem na dvou spodních lupíncích, špičková výstavní odrůda, 25 i více puků. 8—10 otevřených květů. Klas je 65 cm dlouhý. Pravidelné uspořádání a těsné uchycení, pěkné zdravé hlízy a skvělá množivost.

SUNBURST SHOW GARDENS, (Wilfrid a Edna Dufresne)

555 **ERMAL** Bates, L—VL (Man O' War X Parade)
Lehce zřasená, jasně červená s malým bílým hrdlem a náznaky bílé v žebrování 22—24 puků, 8—9 otevřených a 6 puků v barvě.

254 **TOMMY O.** Bates (Margaret Person X Red Bantam)
Středně červená s krémovými proužky na spodních petálech. Jemně zvlněná. Velmi silný a pružný stonek s 22—24 puků, 60 cm dlouhý klas.

387 **JIMMY FOX** Harold H. Ruskirk, (Black Prince X neznámá)
Mečích vitálního růstu, produkuje dlouhé výstavní klasy v sametově purpurové barvě s pěknými znaky v hrdle, 26 puků, otevírá 10—12 květů.

574 **TRIPLE THREAT** Mac Kenzie (Bess Myerson X Ecstasy) X S'Wonderful, L
Světlá až střední růžově levandulová s bílou v hrdle. Velikost spodního květu je až 15 cm a z 25 puků otevírá 10 květů. Délka klasu je 93 cm. Zatím nikdy nevystavená, šlechtitel věří v její schopnost být Grand Champion a zná ji jako jednu z nejkrásnějších co do tvaru, voskovitosti a zřasení a jako jeden z nejkrásnějších klasů. Jumbo hlíza za 5,5 \$.

CALUMET HILL FARM — Peter Welcenbach (nevydává katalog)

520 **SHOWMASTER** Welcenbach, LM (Parade X Leland C. Shaw)
Barva je velmi podobná na Happy Birthday, ale lépe zřasená s klasy kvality PARADE. Udrží lehce 8 otevřených květů.

434 **TRAVIS LEE** Welcenbach, LM (Vicki Lin X Orange Gleam)
Pěkná, lososově růžová, výstavní. Vynikající růst i množivost.

416 **SHOWDUST** Welcenbach, LM (Summer Gold X Leland C. Shaw)
Tmavě žlutá s jemným „pírkem“ na spodním lupínku.

254 **LITTLE SISTER** Welcenbach, M (Glowing Embers X Little Slam)
Sytá červená, sestra Little Flame.

NOWETA GARDENS

443 **BEST REGARDS** Fischer, LM
Krémově bílá, jemně napouštěná růžovou (pink), k okrajům tmavší. Výrazná jasně červená skvrna na žlutém podkladě.

422 **BUTTERSCOTCH** Fischer, LM (Lambkin X neznámá)
Žlutá s hnědavě žlutými špicemi. Hrubé zkadeření i vosk, dekorační.

200 **CINDERELLA** Fischer, LM
Jiskřivá, sněhově bílá, pěkně uspořádané trojúhelníkovité květy, zřasené, pevně přichycené na štíhlých stoncích.

445 **DAME EDNA** Fischer, LM (Briarcliff X semenáč)
Větší část spodní části květu pokrývá velká, výrazně červená skvrna, která se často zrcadlí. Zbývá část květu je růžová k okrajům tmavší, pestrá a velmi křiklavá kombinace barev, zřasená.

436 **DREAMLAND** Fischer, LM

Lososově růžová s tmavší skvrnou v hrdle na žlutém podkladě. Jemně zřasená, otevřít lehce 10 květů na pevném stonku. V britském testu hodnocena jako nejlepší semenáč v roce 1986.

435 **FIGURINE** Fischer, LM (Carioca X Spectacular)

Teplý odstín broskvové, v hrdle žlutší s malou červenou skvrnou. Otevírá 9 voskových dozadu přetočených květů.

499 **FRONT PAGE** Fischer, M

Hnědá s tmavě červenou skvrnou v hrdle každého květu, neobyčejná kombinace barev.

437 **HEARTS DESIRE** Fischer, LM (Cacioca X Spectacular)

Barva je živě broskvově lososová s velmi velkým zlatě žlutým hrdlem. Hrubý vosk, květy jako by byly poprášené blikotavým hvězdným prachem.

500 **MISS MINNESOTA** Fischer, LM (Lambkin X Snow Flower)

Recesivní bílá se žlutým nádechem v hrdle. Velké klasy udrží 10 otevřených jemně zřasených květů. Vynikající výsledky z testovacích zahrad v USA i Velké Británii.

467 **MONARCH** Fischer, LM (semenáč X Royal Rose)

Sytě růžová (rose) s jasným stříbrným okrajem (pikotka). Robustní růst.

435 **ON PARADE** Fischer, LM (Gay Parasol X semenáč)

Tmavě lososově růžová, ve spodní části výrazná červená skvrna na velkém žlutém podkladě, výstavní.

362 **NEW YORKER** Fischer, LM

Růžová, hladká, dorůstá do výšky 150 cm, otevírá 6—7 květů, především komerční.

ALL AMERICA SELECTION

417 **BRIGHT EYES** Fischer, M (Nugget X semenáč)

Zlatožlutá se třešňově červenou skvrnou na spodních lupíncích, zřasená, vosková, otevírá 10 květů na krásných klasech.

479 **DAWN GLOW** Fischer, LM (semenáč X Heather Hill)

Sytá levandulově růžová s malým bílým okem v hrdle.

400 **EASTER TIME** Fischer, M (Lambkin X Snow Flower)

Čistě bílé, precizně tvarované květy, hrubě voskové. Dvouřadový klas s perfektním uspořádáním udrží 10 otevřených květů.

445 **HEAVENLY PINK** Fischer, M (The Queen X Ultima 2)

Středně růžová s bílým okem na spodních lupíncích, udrží 10—12 otevřených pěkně tvarovaných květů.

265 **PANCY FACE** Fischer, E

Středně růžová, napouštěná tmavší ve vrchní části květu. Výrazné purpurové skvrny ve spodní části květu, aranžérský typ.

SQUIRES BULB FARM

468 **MONTENEGRO** Kochevar, LM

Třpytivá tmavě černorůžová s bílými linkami. Sytá barva, vosková se sameťovým povrchem, 22 puků, 7 otevírá. Lehce zřasená a pěkně tvarované květy.

- 464 **OLD ROSE** Coon, L
Málo častý odstín starorůžové a trochu lososové na spodních lupíncích a malým tmavě růžovým (rose) pérkem, 23 puků, 8 široce rozevřených květů.
- 437 **SHOGUN** Euer, M
Tento semenáč z Fiesty otevírá 7—8 velkými, lehce zřasenými květy. Oranžově šarlatová se slonovinově bílým hrdlem a širokými linkami na žebrech. Zdravá a dobře množivá
- 325 **TANGERINE TANGO** Berreth, EM
Okraje jsou tmavě oranžové, hrdlo světle oranžové, šarlatové vějířky, vhodný k řezu.
- 327 **TONTO** Labrun, EM
Tmavě oranžová s jasně žlutou na spodním lupínku a znaky na horních lupíncích. 22 puků, lehce udrží 8 i více otevřených květů, 6 ukazuje barvu, klas je dlouhý 65 cm, výstavní i k řezu.
- 443 **TIVOLI** Klutej, EM
Kvete za 78 dní po vysazení. Světle růžová (pink) a malým bílým hrdlem. Pravidelné klasy udrží 8—9 silně zřasených květů.
- 465 **WASATCH ROSE** Brasher, M
Sytá, středně růžová (rose) s malým krémově bílým hrdlem. Jedna z nejlepších k řezu, třpytivá barva, skoro perfektní klas, rychle množivá a zdravá.
- 235 **BLISS** Labrun, M
Růžově lososová k okrajům tmavší, se žlutými spodními lupínky. 23 puků, otevírá 7 květů, 5 puků v barvě. Klas 50 cm.
- 227 **BRILLIANCY** Labrun, M
Základ tmavě oranžový s ostrým kontrastem se žlutou na spodních lupíncích. Hrubé zřasení, 23 puků, 52 cm dlouhý klas.
- 220 **BUFFEROO** Berreth, M
Hnědožlutý odstín, tmavější ve vrchní části květů, 20 puků, 7—8 otevírá, 55 cm dlouhý klas, květy krásně nařasené.
- 156 **CADET**, Klutej, E
Zářivá tmavě červená s krémovou bliznou, 18 puků, precizní stavba 45 cm dlouhého klasu. Jedna z nejranějších, velmi rychle množivá.
- 211 **FLIRT** Larcombe, M
Krémová s velkým žlutým hrdlem, recesivní. Všechny lupínky jsou napouštěně zelenou, což vytváří zvláštní studený pocit. Květy jsou trvanlivé, jehličkovitě zakončené. 21 puků, 60 cm dlouhý klas.
- 256 **JIMMY K** Euer, M (Nitty Gritty X Sabre)
Sametově tmavě červená a červenočernou na okrajích. Lehce drží 7 i více 8 cm velkými, široce rozevřenými květy, krásně zřasených. 21 puků, 53 cm dlouhý klas.

FLAD'S GLADS — Stan. Sko:aski

- 440 **VICKI CHARM** Jones, M (Ice Cap X Vicki Lin)
Velmi světlá pinková s troškou růžové (rose) v hrdle a slonovinově bílé na spodním lupínku. Lehce otevírá 9—10 zřasených květů na klase 80—85 cm dlouhém. Výborná výstavní odrůda, fotografie na titulní straně katalogu.

- 445 **COUNTESS** Vincent, M (Mary Cecilia X Incomparable)
Středně růžová (pink) s čistě bílým hrdlem. Pěkně zřasená, vysoká, výstavní. 23—25 puků, 8—9 otevřených květů, pěkně uspořádaných na 80 cm dlouhém klasu. Zdravá a velmi rychle množivá.
- 443 **ACCENT** Vincent, EM (Lady Bountiful X Forte)
Zase světle růžová (pink) se zelenožlutým hrdlem. Připomíná starší odrůdu Pink Prospector, otevírá 7—8 hrubě voskových nádherně vytvarovaných květů.
- 422 **BUFFY** Jones, M (Arrowhead X Jodie)
Broskvově hnědavá, růžové (rose) hrdlo. Kvalitní klasy. 22—24 puků, 7—8 otevírá. Super komerční, zdravá a množivá.
- 354 **DAPPER DAN** Jones, M (Larry B X Eros)
21—22 puků, 7—8 otevírá, středně zřasených, sytě červených květů. Jedna z nejlepších sytě červených, životaschopná, zdravá, dobře kvete i z brutu.
- 454 **TAPPIANO** Stacy-Shepeck, EM (Red Tornado X Super Ruffles)
Zářivě červená s hrubými lupínky, 22—23 puků 7—8 otevírá. Vynikající k řezu, množství lehce klíčivého brutu.
- 445 **QUEEN SOPHIA** Jones, (Doty Dee X Patty Gay)
23—25 puků, lehce otevírá až 9—10 pěkně zřasených, perfektně umístěných a uchycených květů, bi-color, velké bílé hrdlo obroubené středně růžovou.
- 445 **ANGEL CAKE** Stacy-Shepeck, M (Frostee Pink X semenáč)
Bílé hrdlo s tmavou pinkovou na okrajích každého lupínku. 22—23 puků, 8—9 otevřených květů, dlouhý, až 80 cm, klas. Zdravá a množivá.
- 352 **HERO** Jones, EM (Matchmaker X semenáč)
Středně červená s malým bílým znakem v hrdle. 20—21 puků, 6—8 otevírá.
- 445 **PRETTY AND PINK** Markham, M
Středně růžová (pink) s krémově bílým hrdlem, 22—24 puků, 8—9 otevřených květů, velmi zdravá.
- 500 **QUEEN MOTHER** Fischer, M
Čistě bílá, super zřasená, 22—24 puků, 8—9 pravidelně uspořádaných květů.
- 426 **FIREBALL** Fischer,
Tmavě oranžový s kontrastním žlutým středem, velmi raná a výborná k řezu. 22—24 puků, 7—8 otevřených květů
- 153 **DASHER** Selinger, E (Twink X Half Pint)
Krémovobílá s jasně červeným okrajem a mahagonově červeným hrdlem. 20 puků 7—8 otevřených květů.
- 266 **CHEERIO** Markham, M (semenáč X Little Giant)
Tmavě růžová, 22 puků, 7—8 otevřených květů.
- 284 **BETTY BLUE** Markham (Blue Bantam X semenáč)
Středně modrá s čistě bílým hrdlem. 20 puků, 7—8 otevřených.

PLEASANT VALLYE GLADS

- 423 **PEACH DELIGHT** Adams, EM
Jemný odstín světle oranžové s krémovou skvrnou v hrdle. Otevírá 7—8 zřasených květů, výborně uspořádaných na rovném 70 cm dlouhém klasu. Je to jedna z nejzdravějších odrůd, kterou pěstujeme. Velmi raná, nádherná barva, která se dobře kombinuje s dalšími barvami při dekoraci. Lehce se pěstuje a kvete ze všech velikostí hlíz. Slibná výstavní hlavně v kategorii 3 klasy. Obrovské komerční předpoklady.

Anketa GLADIRIS '87

Ing. Jaroslav Ponec

Všichni netrpělivě očekáváme kvetení našich mečků v letošní sezóně. V tomto letním čísle ale vždy nacházíme výsledky ankety za loňskou sezónu, která je uzavírána k datu výroční členské schůze.

Než se budeme podrobněji věnovat rozboru výsledků, nejprve několik souhrnných čísel. Letošní ankety se zúčastnilo 122 členů (to je o čtvrtinu více než loňské), kteří své hlasy odevzdali 496 odrudám, z toho 186 československého původu. Z těchto odrůd však mnoho dosáhlo nepatrný bodový zisk. Nemá proto význam pracně vkládat jejich data do počítače. Do konečného vyhodnocení byly zahrnuty odrůdy, které získaly alespoň 3 hlasy. Těchto odrůd je 127 (z toho 61 československých) a získaly dohromady 8360 bodů (z toho čs. odrůdy 4893).

Absolutní hodnocení a pořadí našich a zahraničních odrůd je v TAB. 1. V čele nacházíme stejnou trojici československých odrůd jako loni, jen HRADEC KRÁLOVÉ a BAMBINO si vyměnily místa. První odrůdy zahraniční jsou rovněž stejné, pouze GAY FESTIVAL, který loni zvítězil nejtěšnějším rozdílem, získal letos výrazný náskok. Výborné umístění, kterého dosáhly POCHODEŇ a COLOR PARADE je dokladem, že i ryze dekorační odrůdy mohou být úspěšné, mají-li líbivé květy a dobře rostou.

TAB. 1. — ABSOLUTNÍ POŘADÍ

Abs.:	Čs.:	Zahr.:				Celk.:	E/P:	Hlasy:	R%:
1.	1.	—	483	MODRÝ PROGRAM Rýz 81, ZM 86	767	362/405	102	+18	
2.	2.	—	472	HRADEC KRÁLOVÉ Sor 82, ZM 86	527	305/222	75	+45	
3.	3.	—	360	BAMBINO Ač 79, ZM 86	496	307/189	75	0	
4.	—	1.	583	GAY FESTIVAL Fr 77, ZM 86	369	173/196	53	+85	
5.	4.	—	454	POCHODEŇ Rep 83, CK 86	342	176/163	55	+137	
6.	5.	—	400	JESTĚD Rýz 81, CK 86	292	140/152	49	+49	
7.	—	2.	453	DRAMA Mack 80, ZM 86	265	150/115	46	+33	
8.	6.	—	472	KYTICE Rýz 83, CK 86	225	121/104	42	+142	
9.	—	3.	437	COLOR PARADE Fr 76, CK 86	202	59/143	37	+46	
10.	7.	—	456	ČERVENÝ KRÁL Ač 78, CK 86	198	132/66	39	+9	
11.	—	4.	400	BÍLÁ NEZNÁMÁ 76, ZM 86	173	92/81	27	+13	
12.	—	5.	368	REGENCY Fr 76, CK 86	167	70/97	30	+70	
13.	—	6.	442	BRIDESMAID Doerr 77	149	129/20	32	+7	
14.	—	7.	335	FRIZZLED C. LACE Jo 76	143	123/20	29	-22	
15.	8.	—	454	MAJÁK Rep 84, CK 86	140	107/33	27	+74	
16.	—	8.	433	JO ANN Koch 83	135	71/64	20	+134	
17.	—	9.	304	GREEN ISLE Roth 79	129	12/117	26	+163	
18.	—	10.	543	ULYBKA GAGARINA Gro 80	125	30/95	23	+131	
19.	9.	—	594	BOMBAJ Pol 85, CK 86	114	65/47	19	+46	
20.	—	11.	556	OSCAR K/M 58	107	23/84	21	+6	
21.	10.	—	413	DUO Rýz 81, CK 86	104	50/54	21	+59	
22.	11.	—	434	PLZEŇ '84 Pol 86	98	88/10	19	+81	
23.	12.	—	410	BETTY Mim 84, CK 86	95	74/21	18	+18	
24.	13.	—	343	DIANA Rýz 82	81	60/21	16	+40	
25.	—	12.	468	BLACK STALLION Fic 79	73	7/66	17	+142	

26.	—	13.	545	INCOMPARABLE	MacK	80	69	54/15	14	+28
27.	14.	—	465	BOHÉM RÝZ	83, CK	86	67	41/26	12	—8
28.	15.	—	425	TŘEBIČ	Pol	84	62	47/15	14	—10
29.	—	14.	499	CHOCOLATE RIPPLE	Fr	78	62	23/39	13	+23
30.	16.	—	462	RŮŽOVÝ KLENOT	Rep	84	62	45/17	13	+12
31.	17.	—	442	POEMA MLÁDÍ	Sor	84	81	23/38	11	+143
32.	18.	—	427	BRONZOVÁ SOCHA	Rýz	84	60	38/22	12	+36
33.	19.	—	575	TITAN	Pol	84	60	45/15	12	+26
34.	20.	—	400	ČISTOTA	AČ	82	58	37/21	12	—4
35.	21.	—	485	KOSMICKÝ PROSTOR	Rýz	81	58	29/29	10	—4
36.	—	15.	447	PINK LADY	Rob	82	58	38/20	8	+822
37.	22.	—	435	BABÍ LÉTO	Rýz	82	53	32/21	11	+8
38.	—	16.	404	EMERALD RIPPLE	Pleřch	78	51	10/41	9	+76
39.	23.	—	498	HAVAJSKÁ MELODIE	Rýz	83	49	36/13	9	+50
40.	—	17.	499	DRIFTWOOD	Fic	84	48	11/37	9	+854

Vysvětlivky: E...estetické hodnocení, P...pěstite'ské hodnocení, R%...relativní přírůstek bodů v procentech, ZM...zlatá medaile Gladiris, CK...ce na kvality Gladiris.

Často diskutovanou otázkou bývá: je toto pořadí reprezentativní? Je výsledkem hlasování laiků, nebo odborníků? Odpověď je, myslím, jasná: jedná se o názory širšího okruhu vyspělých pěstitelů.

Je ovšem možné vyhodnotit zvlášť **názory odborníků**. V TAB. 2 je toto pořadí uvedeno. Vzniklo vyhodnocením anketních listků 25 zkušených odborníků a pěstitelů. Uvedme jejich jména: Z. Bára, M. Benda, K. Dočkal, P. Fojtů, P. Gajdošík, J. Hrabovský, ing. L. Ježíšek, J. Jindříšek, J. Kovařík, dr. J. Kříž, ing. Jan Lubojacký, J. Lukeščík, V. Melich, P. Mírnánek, ing. L. Muška, M. Novák, V. Novák, J. Pítr, ing. D. Poláček, ing. M. Prachař, S. Procházka, F. Rohlíček, L. Rýpar, M. Slíva, A. Žufan.

Jistě zde chybí řada dalších renomovaných mečíkářů. Jednak proto, že od všech nemáme anketní listky a především proto, že je jich více než 25. Ale to není podstatné. Tito pěstitelé, kteří mají každý svůj „rukopis“, ale všichni zkušenosti a znalosti sortimentu, uvedli každý řadu odrůd, kterým dávají přednost, ale ty, na kterých se shodli, vytváří výběr pozoruhodně podobný celkovým výsledkům ankety. A to je také argument pro reprezentativnost výsledků.

Na tomto místě je zřejmě nutné znovu zdůraznit, že na prvních místech absolutního pořadí se nemožno objevit třeba velmi progresivní odrůdy, které jsou zatím málo známé. Prosadí se až po namnožení a rozšíření mezi pěstitele, po jakési „prověrce praxí“. Na jiném místě tohoto článku se ale pokusíme věnovat nově nastupujícím odrůdám zvláštní pozornost.

Estetické hodnocení (E) a hodnocení **pěstite'ských vlastností (P)** je rovněž patrné z TAB. 1. Nemá význam uvádět zvláštní tabulky podle prostého součtu bodů v těchto kritériích, protože se příliš neliší od absolutního pořadí. Je to logické, uvědomíme-li si, že ve zpravodaji je možné uveřejnit jen výsledky na prvních místech, kde se většinou objevují odrůdy dobře budující v obou kritériích. Výjimkou jsou např. odrůdy BRIDESMAID, F. C. L., PLZEŇ, které budují především za estetické kvality a naopak GREEN ISLE, BLACK STALLION, OSCAR, COLOR PARADE, ULYBKA GAGARINA, které většinu svých bodů získaly za pěstitelé vlastnosti.

Rovněž jsme upustili od vyhodnocování mečíků výstavních, dekoračních a erotů. Většinou jste využili možnosti toto sporné rozdělení neuvádět a ze zbylých anketních listků nelze dojít k použitelným závěrům, (podobně jako loni naprostá většina odrůd by byla v kategorii výstavních, což neodpovídá skutečnosti).

TAB. 2 — HODNOCENÍ ODBORNÍKŮ

1. MODRÝ PROGRAM	177	11. POCHODĚŇ	48
2. HRADEC KRÁLOVÉ	116	12. JO ANN	38
3. BAMBINO	95	13. TŘEBÍČ	34
4. GAY FESTIVAL	78	14. ULYBKA GAGARINA	34
5. DRAMA	76	15. DIANA	32
6. MAJÁK	72	16. COLOR PARADE	32
7. KYTICE	64	17. BETTY	31
8. ČERVENÝ KRÁL	62	18. F. C. L.	29
9. BÍLÁ NEZNÁMÁ	51	19. BRIDESMAID	26
10. JEŠTĚD	50	20. INCOMPARABLE	24

Specifický pohled na **pěstitešské vlastnosti** ale získáme z TAB. 3, kde je vyhodnoceno pořadí odrůd, které získaly **více než 50 % bodů** za pěstitešské vlastnosti jejich podstatnou předností.

TAB. 3 — HODNOCENÍ PĚSTITELSKÝCH VLASTNOSTÍ

Odrůda:	Pěst. body:	%P	Abs. poř.:	Odrůda:	Pěst. body:	%P	Abs. poř.:
1. MODRÝ PROGRAM	405	52	1.	11. EMERALD RIPPLE	41	80	38
2. GAY FESTIVAL	196	53	4.	12. CHOCOLATE RIPPLE	39	62	29.
3. JEŠTĚD	152	52	6.	13. POEMA MLÁDÍ	38	62	31.
4. COLOR PARADE	143	70	9.	14. DRIFTWOOD	37	77	40.
5. GREEN ISLE	117	90	17.	15. PRISCILLA	33	100	51.
6. REGENCY	97	58	12.	16. PASTEL ROUGE	30	100	59.
7. ULYBKA GAGARINA	95	76	18.	17. 24 KARAT	28	84	54.
8. OSCAR	84	78	20.	18. RED BANTAM	27	84	55.
9. BLACK STALLION	66	90	25.	19. ICE GOLD	24	100	69.
10. DUO	54	51	21.	20. HIGHSTYLE	24	61	44.

Velmi nás samozřejmě zajímá, jak pronikají do sortimentu a získávají oblibu **nové odrůdy**. Proto v TAB. 4 je uvedeno pořadí československých odrůd od r. 1985 a zahraničních od r. 1984. Nalezeneme zde velice progresivní odrůdy, na jejichž uplatnění v našich podmínkách jsme zvědaví.

TAB. 4 — POŘADÍ NOVÝCH ODRŮD

A. Československé (od r. 1985)

Odrůda:	Intr. bodů	Celk. bodů
1. BOMBAJ	1985	114
2. PLZEŇ '84	1986	98
3. ALBATROS	1986	38
4. OLINKA	1986	37
5. SNĚHOVÁ ZÁVĚJ	1985	31
6. RUMBURAK	1986	28
7. MODRÁ ŘEKA	1986	21
8. PLZEŇSKÝ ŠAMPIÓN	—	20
9. WERNER FISCHER	1985	18
10. BOHUMÍN '85	1988	16
9? WERNER FISCHER	1985	18
10. BOHUMÍN '85	1988	16

B. Zahraniční (od r. 1984)

Odrůda:	Intr. bodů	Celk. bodů
1. DRIFTWOOD	1984	48
2. TRUBITE	1985	45
3. JUNGLE FLOWER	1986	40
4. DIVINITY	1985	28
5. AWARD	1985	17
6. CONTESSA	1985	14
7. FUN TIME	1984	13
GRAND FINALE	1985	13

Zajímavá může být i otázka opačná. Které **starší mečíky** si stále udržují oblibu a místo v sortimentu? Odpověď lze najít v TAB. 5, kde jsou vyhodnoceny odrůdy starší 15 let.

TAB. 5 — POŘADÍ ODRŮD STARŠÍCH 15 LET

Odrůda:	Intr.: Celk. bodů:	Abs. 107 20.	Odrůda:	Intr.: Celk.: Body	Abs. 18 96.
1. OSCAR	1958	107 20.	5. CARIOCA	1970	18 96.
2. KING OF SPADES	1971	37 48.	6. ENVY	1968	13 110.
3. RED BANTAM	1970	32 55.	7. WIG'S SENSATION	1965	11 123.
4. MOON MIRAGE	1971	20 89.			

Druhý ročník ankety vyhodnocené stejnou metodikou dává novou možnost — vyhodnotit **dynamiku pohybu odrůd**. V TAB. 1 jsou uvedeny přírůstky bodů v procentech/R% (u prvních 40 odrůd) protože relativní přírůstek závisí i na počtu hodnotitelů, je vztažen k srovnatelnému základu, který je korigován koeficientem 122/97). Toto kritérium je zajímavé a dává dobrou představu o relativních ziscích či ztrátách (—) proti předchozímu hodnocení. Protože odrůdy s největší dynamikou jsou někdy skryty v neuveřejněné části výsledků, je prvních deset s největšími relativními přírůstky v TAB. 6 A, Nejlépe bodované odrůdy, které nebyly v předchozí anketě uvedeny vůbec, najdeme v TAB. 6. B.

TAB. 6 — ODRŮDY S NEJVĚTŠÍMI PŘÍRŮSTKY BODŮ

6 A. Podle relativních přírůstků

Odrůda:	R%:	Abs. poř.:
1. OLINKA	880	49.
2. DRIFTWOOD	854	40.
3. PINK LADY	822	36.
4. JUNGLE FLOWER	695	43.
5. CELEBRITY	322	50.
6. PEERLES	174	71.
7. GREEN ISLE	163	17.
8. POEMA MLÁDÍ	143	31.
9. KYTICE	142	8.
10. BLACK STALLION	142	25.

6 B. Odrůdy uvedené poprvé

Odrůda:	Celk. bodů:	Abs. poř.:
1. TRIBUTE	45	42.
2. DONNA MARIA	33	53.
3. DIVINITY	28	65.
4. HANIČKA	23	72.
5. PLZEŇSKÝ ŠAMPIÓN	20	92.

Již známé vyhodnocení podle **barev** a podle **velikostních skupin** je v TAB. 7 a 8.

TAB. 7 — VYHODNOCENÍ VELIKOSTNÍCH SKUPIN

100—200

3 odrůdy, 73 b.

1. 254 RED BANTAM	32
2. 275 AMY BETH	29
3. 255 TYR	12

300

18 odrůd, 1303 b.

1. 360 BAMBINO	496
2. 368 REGENCY	167
3. 335 F. C. L.	143
4. 304 GREEN ISLE	129
5. 343 DIANA	81
6. 343 TRIBUTE	45
7. 384 JIZERA	38
8. 363 OLINKA	37
9. 327 ČARDÁŠ	23
10. 396 VIVA	20

400

89 odrůd, 5865 b.	
1. 483 MODRÝ PROGRAM	767
2. 472 HRADEC KRÁLOVÉ	527
3. 454 POCHODEN	342
4. 400 JEŠTĚD	292
5. 453 DRAMA	265
6. 472 KYTICE	225
7. 437 COLOR PARADE	202
8. 456 ČERVENÝ KRÁL	198
9. BÍLÁ NEZNÁMÁ	173
10. 442 BRIDESMAID	149

590

17 odrůd, 1119 b.	
1. 563 GAY FESTIVAL	369
2. 543 ULYBKA GAGARINA	125
3. 594 BOMBAJ	114
4. 556 OSCAR	107
5. 545 INCOMPARABLE	89
6. 575 TITAN	60
7. 556 JUNGLE FLOWER	40
8. 512 CELEBRITY	37
9. 552 PASTEL ROUGE	30
10. 571 HRADIŠTAN	29

TAB. 8 — VYHODNOCENÍ PODLE BAREV

00 — 01 — Bílá

11 odrůd, 728 b.	
1. 400 JEŠTĚD	292
2. 400 BÍLÁ NEZNÁMÁ	173
3. 400 ČISTOTA	58
4. 401 ALBATROS	38
5. SNĚHOVÁ ZÁVĚJ	31

02 — 05 — Zelená

3 odrůdy, 193 b.	
1. 304 GREEN ISLE	129
2. 404 EMERALD RIPPLE	51
3. 305 ENVY	13

10 — 11 — Krémová

3 odrůdy, 135 b.	
1. 410 BETTY	95
2. 410 SHEKINAH	21
3. 411 LEMON FRESH	19

12 — 17 — Žlutá

10 odrůd, 367 b.	
1. 413 DUO	104
2. 414 LEMON MERINGUE	45
3. 412 ADAGIO	37
4. 512 CELEBRITY	37
5. 414 24 KARAT	33

20 — 21 — Oranžově (růž.) krémová

4 odrůdy, 70 b.	
1. 420 DONNA MARIA	33
2. 421 NANA	13
420 CALYPSO	13
4. 420 KOKTEJL	11

22 — 27 — Oranžová

5 odrůd, 196 b.	
1. 425 TŘEBÍČ	62
2. 427 BRONZOVÁ SOCHA	60
3. 422 KLONDIKE	33
4. 327 ČADÁŠ	23
5. 323 CARIOCA	18

30 — 37 — Lososová

7 odrůd, 657 b.	
1. 437 COLOR PARADE	202
2. 335 F. C. L.	143
3. 433 JO ANN	135
4. 434 PLZEŇ '83	98
5. 435 BABÍ LÉTO	53

40 — 47 — Lososově růžová

21 odrůd, 866 b.	
1. 442 BRIDESMAID	149
2. 543 ULYBKA GAGARINA	125
3. 343 DIANA	81
4. 545 INCOMPARABLE	69
5. 442 POEMA MLÁDÍ	61

52 — 57 — Červená

16 odrůd, 1310 b.	
1. 454 POCHODEN	342
2. 453 DRAMA	265
3. 456 ČERVENÝ KRÁL	198
4. 454 MAJÁK	140
5. 556 OSCAR	107

58, 68 — Černočervená, černorůžová

3 odrůdy, 277 b.	
1. 388 REGENCY	167
2. 463 BLACK STALLION	73
3. 458 KING OF SPADES	37

60 — 67 — Růžová

12 odrůd, 1179 b.

1. 360 BAMBINO	496
2. 563 GAY FESTIVAL	369
3. 465 BOHÉM	67
4. 462 RŮŽOVÝ KLENOT	62
5. 465 HIGHSTYLE	39

70 — 77 — Lila

10 odrůd, 948 b.

1. 472 HRADEC KRÁLOVĚ	527
2. 472 KYTICE	225
3. 575 TITAN	60
4. 571 HRADIŠŤAN	29
5. 275 AMY BETH	29

78 — 79 — Purpurová

5 odrůd, 112 b.

1. 479 PRINCE INDIGO	31
2. 478 RUMBURAK	28
3. 478 PICASSO	22
4. 478 CICERO	19
5. 478 PLUM TART	12

89 — 87 — Modrá

8 odrůd, 956 b.

1. 483 MODRÝ PROGRAM	767
2. 485 KOSMICKÝ PROSTOR	58
3. 384 JIZERA	38
4. 483 BLUE FRILLS	24
5. 485 MODRÁ KREV	22

90 — 99 — Kouřová, hnědá

8 odrůd, 346 b.

1. 594 BOMBAJ	114
2. 499 CHOCOLATE RIPPLE	62
3. 498 HAVAJSKÁ MELODIE	49
4. 499 DRIFTWOOD	48
5. 499 MUSTANG	23

Letošní anketa určitě přinesla opět nové poznatky. Bylo možné vyhodnotit další kritéria. Budeme i nadále hledat možnosti, jak na základě průzkumu našich názorů získávat co nejvíce informací o sortimentu mečíků. K tomu potřebujeme dostatek kvalifikovaně vyplněných anketních lístků. Těšíme se, že růst zájmu o anketu zaznamenáme i v sezóně 1988.

Výsledky ankety se stanou podkladem pro udělení cen Gladiris za r. 1987, které budou zveřejněny v příštím zpravodaji.

ANKETA '88

Ing. Jaroslav Ponec

Na přání některých členů zahajujeme novou hodnotitelskou anketu pro sezónu 1988 v tomto čísle, aby měl anketní lístek k dispozici již v době květení mečíků.

Stručně připomeneme zásady hodnocení: každá odrůda může získat až 5 bodů za estetické hodnocení a 5 bodů za hodnocení pěstitelských vlastností (tedy dohromady nejvýše 10). Rozdělení do kategorií výstavní, dekorativní a exotické mečíky stejně jako rozlišení „pěstitelských“ bodů za zdravotní stav, vitalitu a množivost není nutné uvádět.

Zkušenosti z vyhodnocení předchozích anket otevírají další možnost bodování. U **každé odrůdy** vyplnit v prvním sloupci (A nebo D) body za estetické vlastnosti a v druhém (B nebo E) za pěstitelské. Můžeme tedy uvést 20 odrůd a je v tomto případě lhostejné, jsou-li vypsány v části „Nejkrásnější mečíky“ nebo „Nejzdravější mečíky“, protože každá z nich má své pěstitelské i estetické hodnocení) samozřejmě — chceme-li odrůdě přidělit body **pouze** za estetické nebo pěstitelské vlastnosti, napíšeme do druhého kritéria 0).

Tento způsob je nejlogičtější a nejjednodušší. Nový anketní lístek bude takto zpracován, zatím ale chceme využít zásobu dosavadních anketních lístků. Pro vyhodnocení ankety je ovšem zcela rovnocenné, který ze tří možných způsobů použijeme:

1. Hodnocení nejkrásnějších mečků v kategoriích A, B, C a rozdělení pěstitelských bodů do kritérií D, E, F (tedy přesně podle anketního lístku).
2. Souhrnné hodnocení nejkrásnějších mečků v sloupci A (max. 5 b.) a pěstitelsky nejlepších v sloupci D (rovněž max. 5 b.).
3. U každé odrůdy uvést estetické hodnocení (sloupce A resp. D — max. 5 b.) a pěstitelské (sloupce B resp. E — max. 5 b.).

Účastníci ankety opět obdrží selekční list NAGC pro r. 1988.

Těšíme se na vaše anketní listky, které zasílejte na adresu:

Ing. Jaroslav Ponec, Gottwaldova 1135, 742 21 Kopřivnice.

Uzávěrka ankety je stanovena k datu výroční členské schůze.

System hodnocení a bodování výstavních exponátů - mečků

Petr Mímránek

Tento systém hodnocení vznikl na základě připomínek členů ZSO Gladiolů a SZZ Gladiol klub Bratislava na školení hodnotitelské komise v Mysločovicích, které vedl RNDr. Leonard Rýznar podle předem připraveného a několikrát diskutovaného návrhu, sestaveného na základě původního i revidovaného NAGC systému. K prověření přišlo na výstavě mečků v Plzni 1987, kde hodnocení proběhlo k dokonalé spokojenosti vystavovatelů i hodnotících. Výbor naší ZSO na své schůzi v Přerově v lednu 1988 doporučil, aby také nadcházející výstava v Bohumíně byla podobně hodnocena.

Na rozdíl od NAGC systému se nedělá rozdíl mezi odrůdami pojmenovanými a semenáči, které jsou provizorně vedeny pod polními čísly. Je to z toho důvodu, že vystavený semenáč musí být srovnatelný se stávajícími odrůdami a nemůže být nijak zvýhodněn. Je potřebné si uvědomit, že na výstavě nehodnotíme kvalitu odrůdy, **ale kvalitu vystavovaného exponátu!** To znamená, že hodnotíme jen to, co vidíme na výstavním stole.

Pokud na výstavě budou zastoupeny i semenáče, které např. nebudou momentálně v ideálním nákvětu a bude o nich známo, že jsou vysoce kvalitní a přínosné novými fenotypickými znaky a bylo by škoda, kdyby při hodnocení propadly, je potřebné takové semenáče vyčlenit a zhodnotit pořadí jejich kvality bez přidělovaných bodů a pořadí prvních tří zveřejnit.

Původní myšlenka, a to snaha zjednodušit a urychlit hodnocení na výstavě, se nezdařila, to si musíme přiznat. Toto nové hodnocení však upřesňuje a zdokonaluje zhodnocení mečků a především usměrňuje celou činnost hodnotitelské komise.

Hodnotitelská komise má právo **neudělit** první, druhou nebo třetí cenu, jestliže vystavené exponáty nedosáhnou stanoveného bodového zisku a nezařadí se do kvalitativních kategorií.

1. kvalitativní kategorie — první cena, minimálně 88 bodů,
2. kvalitativní kategorie — druhá cena, minimálně 84 bodů,
3. kvalitativní kategorie — třetí cena, minimálně 80 bodů.

Složení hodnotitelské komise:

- a) komise by měla být minimálně 5členná (5 a 1členná),
- b) nejvyšší a nejnižší hodnocení nevykloučovat,
- c) každý hodnotitel boduje pod svým jménem a čitelně podepíše svůj hodnotící lístek a za objektivní hodnocení plně odpovídá předsedovi hodnotitelské komise,
- d) předseda komise nehodnotí, dohlíží na práci hodnotitelů a provádí počty na lístcích. Vyhodnocuje pořadí,
- e) měřitelné znaky bude v předstihu počítat a měřit 2členná zvláštní komise,
- f) hodnotitelská komise by měla být připravena a poučena o systému hodnocení v předstihu před výstavou. Pokud nebude možné, aby hodnotili jen nevystavující, je potřebné, aby byl zajištěn další člen komise, který zastoupí hodnotitele v případě, když se bude hodnotit jeho vlastní exponát. (Může zastoupit i předseda),
- g) utajení se nepovažuje za nutné, jelikož většina z hodnotitelů ví, komu který exponát patří,
- h) před každým hodnocením je potřebné provést pečlivý výběr a protřídění exponátů, aby se hodnotily jen exponáty opravdu hodnotné,
- i) výstavní exponáty je nutné hodnotit v samostatné místnosti, kde není dovolen vstup návštěvníkům výstavy.

Hodnocení exponátů

Komise zváží, jestli posuzovaný exponát je exot. Jestliže jednohlasně dojde k závěru, že ano, budou tyto květy hodnoceny přidělovaným pořadím. Při neshodě komise bude exponát hodnocen jako každý jiný květ.

Bodovací tabulka

	bodů		bodů
1. Čistota barvy	5	10. Pevnost klasu	5
2. Oko, kresba	5	11. Facing	5
3. Harmonie	3	12. Uniformita květů	4
4. Jednotnost barvy	5	13. Rozkvět při hodnocení	6
5. Utváření květů	5	14. Proporce květu ku klasu	8
6. Pevnost květů	6	15. Zúžení klasu	5
7. Celkový počet puků	6	16. Krása a přitažlivost	15
8. Počet otevřených květů	8	17. Konečná úprava	5
9. Počet poupat v barvě	4		

Nechceme, aby toto hodnocení bylo konečné a definitivní. Mění se mečíky a bude se také měnit systém hodnocení. Je proto potřebné tento systém doplnit podle dalších postřehů z nadcházejících výstav rok od roku.

ZO ČZS v Rapotíně uspořádá ve dnech 27.—28. srpna 1988 v Kulturním domě tradiční výstavu mečíků, zpestřenou výstavkou kaktusů, suchých kytic, jirín, chryzantém. Návštěvníci mají možnost navštívit zá-

mek, lázeňský park a termální koupaliště v nedalekých Velkých Losinách, dřevěný kostelík v Maršíkově a blízké Jeseníky. Vystavují přední pěstitelé GLADIRISu a další členové ČZS.

MĚ ZKUŠENOSTI S PĚSTOVÁNÍM MEČÍKŮ

Ing. Vojtěch Chmelík

Přítel ing. Chmelík předal svůj příspěvek jak pro „spravodaj SVET GLADIOL, tak našemu zpravodaji GLADIRIS. Po úpravě př. Petrem Mimiránkem jej nabízíme členům naší organizace.

Ať mi přátelé čtenáři odpustí, ale patřím mezi nadšené pěstitele mečíků. Je možné, že se stanu notorickým dopisovatelem, když mi bude uveřejněn tento článek.

Byl jsem svého času unesen svými výsledky se šlechtěním mečíků, ale mezi tím již vznikaly další kultivary, krásnější a s lepšími parametry. A právě tady mezi řádky chci napsat, aby všechna tvrzení se brala s určitou rezervou, a to plně platí i o mém příspěvku.

Chtěl bych se podělit se svými přáteli - čtenáři o některé své poznatky, které uplatňuji při pěstování a šlechtění mečíků. Proto je potřebné si uvědomit alespoň některé základní, i když zjednodušené mechanismy, které se uplatňují při křížení mečíků.

Že buněčné jádro obsahuje chromozomy, to je každému známé. Pohlavní buňky obsahují jejich poloviční množství, které při opylení a následném splynutí se navzájem smíchají do dvojic a vytvoří se noví jedinci v podobě semenek. Je však štěstí, že se geny nacházejí uspořádány v určitých skupinách v chromozomech. Geny jsou nositeli různých znaků, (barva, tvar, vůně, rannost kvetení, velikost, odolnost proti různým negativním vlivům apod.). I tato seskupení se mohou při křížení někdy rozbit a pak vzniká nový jedinec s odlišnými znaky. Obvykle jsou rostliny na škodu a v přírodě by měly zpravidla za následek uhynouti rostliny, ale pro šlechtitele mohou být zajímavé. Vlast-

nosti rodičů se zákonitě smíchají a je pravděpodobné, že vznikne jedinec, který přebírá rodičovské znaky s tím, že některé mohou být projeveny výrazněji.

Pravděpodobnost je taková, že vznikají ve větší míře jedinci s vlastnostmi starších předků, a o tyto obvykle již nestojíme. Je zajímavé, že některé vlastnosti jsou u rodičů skryté a projevují se až u dalších generací, např. barva květu, nebo vůně.

Když pěstitel prochází záhony mečíků, má možnost křížit mečíky, které se mu líbí, a to bez nějakého hlubšího záměru. Přítou doufá, že vypěstuje nový kultivar s pěkným květem. Avšak šlechtitel přistupuje ke křížení mečíků s určitými záměry a předem předpokládá, jaké vlastnosti nově vzniklí jedinci z uvažované kombinace budou asi mít. Vybere si pro křížení mečíky podle jejich vlastností a podle zkušeností z předšlých křížení. Vybere tedy mečíky s voskovým květem, s maximálním zřasením, přitažlivou barvou, případně pěkným okem, mečík s perfektní uniformitou květu, dlouhý klas s velkým počtem puků, velkým počtem otevřených květů, vůni. Sleduje také, jestli jeho vybraná rostlina má dobrou množivost, odolnost proti škůdcům a nemocem a velký brut s dobrým růstem. Samozřejmě je potřebné vybrat takové kultivary, které mají požadované dobré vlastnosti dobře geneticky zafixované, aby byl zajištěn jejich přenos na potomstvo. Tady je klíč k úspěchu, vede („šťastné) ruky“. Ale pozor, ne všechny mečíky, které jsou krásné, mají také pěkné a zdravé potomstvo!

Ke šlechtění je také vhodné experimentálně používat nejnovější kultivary, protože může, ale také nemusí u nich být záruka, že již výběrem byly vyloučeny kultivary s negativními vlastnostmi. Při výběru rodičů si musíme dále uvědomovat, na základě jakého mechanismu vzniká s větší pravděpodobností požadovaný šlechtětec např.:

— tvar květu se více uplatní ze strany matky, uniformita klasu se pře-

dává více ze strany otce (podle mých pozorování),

— nemůžeme čekat, aby mečíky s oky nám daly v potomstvu mečíky s čistými barvami a naopak,

— mečíky, které nemají geny pro určitou barvu, ji nemohou v potomstvu vyvolat,

— kouřové mečíky mají v potomstvu velmi často také kouřové barvy, ale málokdy v čistých odstínech,

— křížením zřaseného mečíku s hladkým je pravděpodobnější, že se zřasení na intenzitě vyrovná. Zvýšení zřasení můžeme docílit křížením obou zřasených rodičů,

— při křížení rostlin s podobnými negativními vlastnostmi je vysoce pravděpodobné, že tato negativní vlastnost se neodstraní, ale ještě se znásobí,

— vůně u mečíků může vzniknout jen když mečíky mají tuto vlastnost danou geneticky po předcích. Křížením s nevonícím mečíkem vůně obvykle zániká, nebo velmi zeslabuje. Zvýšení vůně je pravděpodobné spojením dvou, nebo více vonících linií.

— křížením bílého recesivního mečíku s jinou barvou vznikají semenáče stejné barvy v různé intenzitě. Barva anebo oko se může samozřejmě projevit při náhodném „vyskočení“ genetických vlastností předků, anebo nechtěně, když nám vítr zavleče na blízku cizí pyl, anebo také podobnou práci může udělat hmyz.

Generativní vlastnosti mečíků se mohou ovlivňovat nejen při křížení, ale i při výsevu semen, nebo množení bruto s pomocí chemomutagenních látek, a to z hlediska fyzikálního (ozařování), anebo chemického. Změny na odrůdách mečíků mohou vznikati přímo u pěstitelů, a to celkem nečekaně, převážně při soustavném pěstování z hlíz. Vzniká takzvaný sport. Tyto změny jsou většinou nežádoucí a projevují se silnou degenerací odrůdy, snížením množivosti apod., proto tyto klony vyřazujeme. Bývá ně-

kdy zajímavé, když tyto změny nastanou ve změně barvy, některý gen vypadne a nemůže rostlinu fenotypicky ovlivňovat, např. BIELE BAMBINO. Protože těchto barevných změn u BAMBINA hlásí více pěstitelů, můžeme uvažovat, že růžová barva u BAMBINA není pevně geneticky fixována. Ve smyslu sportu mohou nastat i barevné změny opačné, stejně jako i u jiných vlastností, tedy v posuvu směrem ke zvýšení kvality, případně intenzity vybarvení. Toto je však známo především u jiných květin, které se pěstují v milionových množstvích a jak je možnost vzniku kvalitativního sportu větší. Tyto rostliny se pak izolují a dále samostatně množí a využívají v šlechtitelské práci.

Sporty u mečíků jsem pozoroval ještě u kultivaru POMPEII, ANNA, JADE, a to dokonce jiné barvy i květu. Jsem toho názoru, že když vznikne z kultivaru BAMBINA a také HRADCE KRÁLOVÉ bílý mečík, jde vlastně o albína. Také novinka z roku 1987 WINTER SPORT z AMY BETH nabízená panem Summervillem je vlastně albínem.

O šlechtění mečíků se dá jistě psát i fundovaněji a můj článek jistě vzbudí různé diskuse. Je však skutečností, že o tomto tématu pěstitelé velmi málo píší, asi si mají své postupy a poznatky pro sebe. Snažil jsem se, aby mé názory neodporovali biologickým teoriím. Nakonec chci ještě dodat, že u šlechtění nepatří v žádném případě pravidlo „musí vzniknout“ ale pouze jen „může vzniknout“.

Ve svém příštím příspěvku popíši moření hlíz mečíků v teplé vodě, boj proti viróze a půdním škůdcům.

*Narcisy, krokusy, tulipány, lilie a kosatce zašle Ing. Břet. Mičulka 687 06 Velehrad č. 225.
Vyžádejte si seznamy odrůd.*

Noví členové za rok 1987 a jejich zařazení do oblastních odborů

		Obl. odbor:
Vaníčková Olga	Přimda	Plzeň
Česal Petr	Plzeň	Plzeň
Pojar Jaroslav	Plzeň	Plzeň
Duchoň Petr	Plzeň	Plzeň
Hošková Dagmar	Plzeň	Plzeň
Roudenský Břetislav	Radkov	Třebíč
Chudáček Stanislav	Telnice	Třebíč
Vrba Miroslav	Brno	Třebíč
Štrosmajer Jaroslav	Pelhřimov	Třebíč
ing. Šilar Jiří	Lanškroun	Hradec Králové
Klautner Josef	Chodovice	Hradec Králové
ing. Půlpán Stanislav	Hradec Králové	Hradec Králové
Goisová Alena	Bolehošť	Hradec Králové
Kunst Josef	Nový Bydžov	Hradec Králové
ing. Janyš Bohumil	Praha 9	Praha
Chochoła Václav	Louny	Praha - Ústí n. L.
ing. Rossy Karel	Praha 3	Praha
Popek Zdeněk	Praha 9	Praha
König Vlastislav	Rapotín	Olomouc - Šumperk
Dráb Jiří	Karviná	Ostrava
Mozgalová Marie	Dolní Lutyně	Ostrava
ing. Němec Karel	Janovice	Ostrava - Nový Jičín
Šimíček Bruno	Orlová	Ostrava
Vychodil Vladimír	Bystřice p. Host.	Gottwaldov - Vsetín
Pasalová Zdenka	Strážnice	Gottwaldov
Palát Jiří	Val. Meziříčí	Nový Jičín
Příbylová Jarmila	Frenštát p. Radh.	Nový Jičín
Dvořák Emil	Bílovec	Nový Jičín
Kohout Jaroslav	Kadaň	Ústí n. Labem
Mindár Jan	Nemšová	Slovenská SR
Valent Martin	Košice	Slovenská SR
Gabrišová Mária	Studienka	Slovenská SR
MUDr. Havelka Jan	NDR	

Upozorňujeme naše členy, že do funkce předsedy redakční rady byl zvolen př. Vojtěch Mimránek. Veške-

ré příspěvky do zpravodaje zasílejte na adresu: Hybešova 1387, Staré Město u Uherského Hradiště, PSČ 688 02.

MEČÍKÁŘI A OCHRANA PŘÍRODY

Miroslav Benda

Závěry posledních sjezdů KSSS a KSC mají pro všechny, kteří mají rádi přírodu, velký význam. Z obsahu závěrů je nutno vidět dva základní směry řešení této problematiky. Za první směr lze považovat řešení globálních problémů další existence lidstva v celosvětovém měřítku a za druhý směr ochranu přírody a životního prostředí uvnitř každé země.

Prudká intenzifikace tlaku lidstva na přírodu, především výrobními procesy, způsobila, že mnohé nežádoucí stavy, vyvolané dřívějším vlivem člověka na přírodu a označované jako ekologické problémy, přerostly v současnosti původně omezený rámec a staly se celokontinentálními, ba dokonce celoplanetárními problémy. Spolu s řadou dalších otázek globálního charakteru, dotýkajících se osudu lidstva celé naší planety (například problémy racionálního a komplexního využívání přírodních zdrojů, energetické otázky, využívání vymožeností vědeckotechnické revoluce ve prospěch lidstva, zamezení termonukleárních konfliktů a zajištění mezinárodní bezpečnosti) se ekologické problémy staly přímou součástí soudobé epochy.

Československá socialistická republika se postavila do předních řad za ochranu přírody. Dřívější máloúčinná opatření a zákony byly doplněny o sankční dodatky, které umožňují podstatně cílelněji stíhat a trestat provinilce at soukromé osoby, tak i státní podniky a instituce. Zákon č. 65/1986 Sb. nabízí možnost, aby orgán ukládající pokutu organizaci či soukromé osobě zároveň této uložil, aby v určité lhůtě provedla opatření k nápravě důsledku jednání, za něž byla pokutována. V případě nedodržení termínu může být pokuta až dvojnásobná. Podíváme-li se na nově platná zákonná opatření vcelku (sankce, ceny vybraných částí přírody, napravení následků nedovoleného jednání) vidí-

me logický sled právních nástrojů, jejichž důsledná aplikace může přispět svým dílem k zachování a zlepšení stavu naší chráněné přírody.

My, pěstitelé mečíků, kosatců a jiných květin, v honbě za co největší a nejlépe vybarvené květy a zdravé rostliny častokrát používáme dosti širokou paletu chemických ochranných látek a hnojivých prostředků k dosažení vytčeného cíle. Protože však důsledky nadměrného používání těchto látek nejsou v relativně krátké době na zahrádce poznat, domníváme se, že tato koncentrace nepoškozuje přírodu. Avšak aplikujeme-li chemii na zahrádku, měli bychom jí aspoň trochu rozumět. Jistě je nám jasné, že každé enormní koncentrace látek, ať už se jedná o dusičnany, sloučeniny fosforu, draslíku, vápníku, síry a jiných daleko jedovatějších látek, škodí přírodě a může narušit potravinové řetězce živých organismů v biotopu zahrady a jejího okolí a tento jev může mít po desítky let vážné důsledky. V nedávné době nás překvapila jedovatost kobaltu ze superfosfátů, jedovatost chloru z draselných hnojiv, zasolení půd vlivem přehnojení kupovanými hnojivy, jakož i závadnost nejen pitné, ale i závlahové vody. Ošem těch příčin je daleko více a žádná z nich se neprojevila v krátké době. Musíme tedy nejen s mírou a rozumem zacházet s aplikací všech chemických sloučenin, ale hledat cesty jak nahradit tyto látky, kupříkladu výluhy at už kopřiv, tabáku a jiných rostlin. Víme, že humus, mikroorganismy a vše, co pod pojmem organická hmota označujeme, jsou v půdě minerální výživy. Proto dostatek organické hmoty v půdě je základem vysoké aktivity a půdní úrodnosti. Těmto rostlinným zbytkům dodáváme do půdy organickou hmotu i minerální látky. Proto je zelené hnojení v plném souladu s rozvojem mikroorganismů v půdě a nemůže se stát, že se tato biologická rovnováha naruší.

Činnost stanice mladých přírodovědců při ZK ROH ŽD Bohumín

Ing. Prachař Milan

Lektor stanice mladých přírodovědců

Úspěšná výstava mečků pořádaná u příležitosti 100 let ŽD Bohumín v srpnu roku 1985 byla impulsem ve vedení podniku rozšířit stanici mladých techniků, která již pracovala při ZK ROH o stanici mladých přírodovědců. Po hododě byl pověřen vedením stanice ing. Prachař Milan, současný předseda ZSO Gladiris, který se ujal velmi zodpovědně daného úkolu. Stanici mladých přírodovědců byla přidělena část ladem ležící půdy, která dříve sloužila jako skladiště, ale už dávno to byla skládka různých zbytků a odpadů betonových rozbitých dílců, skla, prken a jiného harampádí, jak už na černých skládkách bývá. V tomto prostředí se samozřejmě výborně dařilo různým plevelům a nikde nechybějícím kopřivám. Tento stav zachycuje první fotografie, která byla pořízena pro kroniku mladých přírodovědců. Pozemek leží v blízkosti ZK ROH a podnikového muzea.

Před mladými členy stanice byl proto vážný problém, jak očistit prostor od nevhodného materiálu a bujně rostoucích plevelů. Protože mladí členové stanice byli ze 3.—5. tříd základní školy, museli mnohdy pomoci i dospělí ať už svazáci, nebo členové brigády soc. práce. Zásahu na vytvoření vhodných podmínek pro práci stanice mají též pracovníci odborného učiliště a někteří pracovníci ŽDB, takže postupně byl areál stanice vybaven UNIMO buňkou, novými pařeništi a provedena instalace elektrického rozvodu a vody. Celá zařizovací fáze trvala téměř dva roky, přesto již druhým rokem mohli mladí přírodovědci zaset, nebo zasadit různé druhy zeleninových či okrasných semen, cibulí a hlíz. Za pomoci CZV SSM a vedení ZK ROH byla navázána spolupráce se stanicí mladých přírodovědců při ná-

rodním podniku Rekultivace Havířov, kteří seznámili mladé začínající členy bohumínských stanic se začátky a dalšími praktikami, aby jejich snažení mělo náležitý význam, smysl a cíl. Do tohoto úsilí se zapojila i naše specializovaná organizace Gladiris, která nad nimi převzala patronát a zásobuje mladé hlízami mečků, brudem a rhizomy kosatců. Jsou přislíbeny keřové růže, jahody, rododendrony. Je v plánu záměr pěstovat na pozemku udrzovací sortiment mečků, které byly v celé historii naší organizace označeny názvy měst, ve kterých byly výstavy s celostátní účastí pěstitelů mečků organizovány jako „Olomouc 74, Gottwaldov 76, Vsetín 77 a další. Jistě to bude záslužný čin, vždyť na těchto kultivarech se bude odrážet postupný vývoj celé práce našich šlechtitelů za dobu existence naší specializované organizace. Další snahou lektora stanice je vytvořit takzvané „mínarbororetum“ pro možnou výuku a poznávání celého nejčtetnějšího sortimentu jehličnanů.

Areál bude letos u příležitosti výstavy mečků ke stému výročí Bohumínských sléváren zpřístupněn veřejnosti a účastníci výstavy a vystavovatelé se budou moci přesvědčit o užitečné práci mladých milovníků krásných produktů přírody. Mnozí z nich se v budoucnu stanou zapálenými ochránci a milovníky přírody, a to bude největší přínos celého úsilí. Oblastní odbory by měly v práci s mládeží nalézt další pokračovatele této ušlechtilé činnosti.

Na 3. straně obálky jsou snímky z přiděleného pozemku při předávání a po dokončení všech brigádnických prací.

Choroby mečíků, příznaky, ochrana

Ing. Pavel Falich

Mečičky patří z okrasných rostlin mezi nejcitlivější k chorobám a jsou jimi poškozovány jak v době vegetace, tak i v době skladování hlíz. Znalost příznaků průběhu onemocnění umožňuje určit původce choroby rostliny a na tomto základě lze stanovit a následně provést účelná ochranná opatření.

Z virových chorob je nejčastější okurková mozaika (cucumber mosaic virus) vyvolávající proužkovitou skvrnitost. Způsobuje znehodnocení květů, přičemž na různých odrůdách se projevuje odlišným způsobem a v různé intenzitě, a to nejen pokud jde o proužkovité barevné skvrny na květu, bělavou skvrnitost listů, ale i o velikost a násadu soukvětí. Napadené růžové a červené květy mají obvykle bílé skvrny, lososové a oranžové květy skvrny světle žluté a tmavočervené květy skvrny světle fialové. U většiny bílých a žlutých odrůd se skvrny neobjeví, květy však vypadají jako by začínaly vadnout. Skvrnitost listů a květů často připomíná na poškození způsobená třásněnkou mečičkovou (*Taeniotrips simplex*). Výrazný rozdíl je však možno pozorovat jen na otvírajících se pucích. Korunní lístky vyčnívající z kališních lístků, mohou mít téměř stejnou skvrnitost, ale při napadení třásněnkou puky nemají snahu se otevřít. Korunní lístky jsou mechanicky slepené a jejich pletivo je na místě skvrny ztenčené. Při okurkové mozaice jsou korunní lístky stejně silné, hladké a čisté, z kališních lístků se snadno vysouvají a nejsou vzájemně slepené. Virus je přenosný rostlinnou šťávou a mnoha druhy mšic a mechanicky.

Fazolová mozaika (bean yellow mosaic virus) se projevuje méně intenzivními příznaky než předchozí mozaika. Způsobuje bílou nebo zelenavou proužkovitost listů a jemnou skvrnitost květů. Její projevy je možno zjistit obvykle jen na mladších listech, zejména při pohledu na list proti světlu. Virus je přenosný rostlinnou šťávou, mechanicky a mšicemi.

Kroužkovitou skvrnitost mečíků vyvolává několik virů. Virus kroužkovitosti tabáku (tobacco ring spot virus) způsobuje žlutavé kroužkovité skvrny na listech. Je přenosný rostlinnou šťávou, mechanicky, půdními háďátky, půdními roztoči a třásněnkami.

Virus kroužkovitosti rajčat (tomato ring spot virus) způsobuje podobné chlorotické skvrny jako předchozí virus, většinou však na mladších listech. Někdy jsou celé stonkové listy, stonky i soukvětí chloroticky bělavé, květy (pokud rozkvetou) jsou deformované a znehodnocené. Virus je rovněž přenosný rostlinnou šťávou a v půdě volně žijícími háďátky.

Z mykoplazmóz napadá mečičky žloutenka astry, způsobující v prvním roce jen zpomalení růstu a pokroucení stonku. V dalším roce z napadených hlíz vyroste místo normální rostliny celý trs tenkých chlorotických podlistenů, které poměrně rychle hynou. Podlisteny však ani nemusí vyrůst nad povrch půdy. Mykoplazmóza je lokalizována v sítkovicích lýka a přenáší ji křísek.

Ochrana proti virovým a mykoplazmatickým chorobám spočívá v přísném negativním výběru a zlikvidování celých napadených rostlin. Snažíme se co nejméně rostliny mechanicky poškozovat, abychom zabránili přenosu rostlinných šťáv s viry z napadených rostlin na rostliny zdravé. Dále rozšiřování v růz v porostu omezujeme hubením jejich přenašečů — především mšic — chemickými přípravky. Používáme střídavě insekticidy ve formě postřiku viz. tabulka č. 1. Aplikaci zahajujeme při zjištění přítomnosti škodlivého činitele v porostu.

Bakteriální hniloba (*Pseudomonas marginata*) patří k častým chorobám hlíz. První příznaky se objevují ihned po vzházení žloutnutím špiček listů nebo zahníváním listových bází, rostlinky jsou často zakrnělé, mají pokroucené listy a vzházejí opožděně. Pozdější infekce se projevuje drobnými červenohnědými skvrnami, které se postupně zvětšují, hnědnou a navzájem splývají. Jejich ohnisko je zpravidla na bázi listu. Postupem času listy začínají zahnívat a hniloba přechází na spodní část lodyhy šupiny a hlízy. V této fázi jsou listy již změkklé, zhnílé a choroba se šíří i na horní část listu, které žloutnou, vadnou a zasychají. Na šupinách hlíz se tvoří oválně žlutavé skvrny, které postupně černají. Při silném napadení se šupiny trhají a svažují. Na hlízách jsou okrouhlé, šedavé jakoby vodnaté skvrny. Po vyschnutí hlíz zůstávají po těchto skvrnách polokulovité vpadlé tmavohnědé jizvy, obvykle ve spodní polovině hlízy. Téměř vždy jsou jizvy aspoň z části vyplněné žlutavým až tmavohnědým, lesklým, tvrdým (lakovitým) bakteriálním exudátem. Tyto jizvy lze vyloupnout, přičemž zjistíme, že odumírání pletiv nepostupuje do hloubky. Při silném onemocnění jsou v hlíze patrné hluboké, hladké trhliny. Baktérie přežívají na rostlinných zbytcích v půdě a nebo jsou přenášeny nemocnými hlízkami do dalšího vegetačního období. Chorobu podporuje teplé, vlhké počasí, těžká nepropusná půda a jakékoliv poškození hlíz.

Méně častou chorobou bakteriálního původu je nádorovitost (*Corynebacterium fascians*). Okolo hlízy se místo dceřiných hlízeček vytvářejí nádorovité shluky rostlinné hmoty nebo se vytvářejí listové háčky, případně dochází k fascinaci spodní části lodyhy.

Z houbových chorob patří k velmi častým botrytiová hniloba (*Botrytis gladiolorum*). Původce hniloby napadá zejména rostliny oslabené, v chladném a vlhkém počasí. Postihuje celou rostlinu. Ve druhé polovině vegetace se na listech objevují žlutavé nebo šedohnědé skvrny, které se rozšiřují. Na stoncích se objevují hnědá vpadlá zahnívající místa. Vodnaté skvrny jsou někdy vidět i na květech. Choroba postupně přechází na hlízu. Za vlhka se na skvrnách vytvářejí ve velkém množství reprodukční orgány houby, které dávají všem napadeným částem šedý vzhled. Později se na odumřelých místech vytvářejí sklerocia. Jsou zprvu bělavá, v době zralosti černá, velikosti 2—7 mm. Sklerocia jsou útvary, kterými houba přezimuje, případně se udržuje po dobu nepříznivých vnějších podmínek. Životaschopnost si uchovávají na rostlinných zbytcích nebo v půdě 5—8 let. Na hlízách jsou vidět charakteristické příznaky v podobě hnědých pruhů odumřelého pletiva, které probíhají většinou od báze nebo vrcholu do jejího středu (tzv. srdčková hniloba). Na průřezu hlízy je zřetelně vidět paprscitě šíření choroby. Když je pletivo ve středu hlízy při jejím zmáčknutí změkklé, je tato napadena botrytidou. Při silné infekci střed hlízy často vypadá, vznikají duté hlízy.

Další velmi závažnou houbovou chorobou mečků je fuzáriová hniloba (*Fusarium oxysporum* f. sp. *gladioli*). Vysázené hlízy napadené fuzariózou zpravidla ani nevyraší. Jestliže vzejdou, potom se příznaky projevují žloutnutím nebo zahníváním listových bází, rostliny jsou zakrnělé, mají pokroucené listy a vzházejí opožděně. Jinak také houba proniká do rostliny z půdy kořenovými vlásky nebo poraněnými pletivy na kořenovém krčku. Kořínky přitom hnědnou a odumírají. Rostliny od špiček žloutnou, chřadnou a později odumírají. Obvykle bazální části rostliny hnědnou nebo černají. Typickým příznakem napadení hlíz je zhnědnutí cévních svazků viditelné na řezu hlízou. Mycelium vniká do cévních svazků rostliny kde vyvoluje toxické látky — mycotoxiny, které způsobují odumírání buněk. Tím je znemožněno rozvádění vody a v ní rozpuštěných živin. Později silně infikované hlízy mají na povrchu tmavohnědé hluboko propadlé skvrny, které mají zvrásněný povrch, a na nichž jsou patrné koncentrické kruhy, obvykle lokalizované do oblastí podpučí. Na po-

vrchu skvrn je možno někdy zjistit bělavý přísňový povlak. Na řezu hlízou v místě skvrn vidíme, že pletivo odumírá postupně do hloubky. Při nevhodném uskladnění za vysoké teploty může tato choroba hlízy do jara úplně zničit, takže se celé seschnou, změní se v černou mumii. Výskyt choroby podporuje těžká přemokřená půda s malým obsahem kyslíku, deštivé a teplé počasí, hnojení hnojivy a amoniakálním dusíkem.

Tvrdou hnilobu způsobuje braničnatka mečíková (*Septoria gladioli*). Rostliny z napadených hlíz žloutnou a odumírají, protože mateřská hlíza předčasně zaniká. Žádné jiné příznaky na dospělých jedincích nenajdeme. Choroba se projevuje typickým způsobem na mladých rostlinkách, vyrostlých z napadených hlízeček. Listy těchto rostlin mají drobné okrouhlé, červenohnědé skvrny, které se postupně zvětšují, šednou a jsou lemovány tmavou zónou. Na povrchu hlíz se tvoří červenohnědé nebo černohnědé skvrny, které postupně tmavnou a prohlubují se. Pletivo hlíz tvrdne a zasychá. Skvrny nacházíme na spodu hlízy. Na nich, právě tak jako na napadených listech, se později objevují černé drobné tečky — podnice houby. Septorióza vyvolává na hlízách tvrdou hnilobu. Choroba se šíří z půdy zejména za vlhkého a teplého počasí a v kyselejší půdě.

První příznaky suché hniloby (*Stromatinia gladioli*) jsou patrné hned po vzejití, žloutnutí špiček listů. Žloutnutí pokračuje dolů, žluté skvrny později hnědnou, zasychají a rostlina postupně odumírá. Spodek listů a báze lodyhy zčernají. Rostliny často padají. Hynou obvykle ve skupinách — na místech, kde je původce choroby v půdě rozšířen. Na hlízách se choroba projevuje drobnými černými skvrnkami, které jsou často rozmístěny poměrně pravidelně pro obvodě hlízy — v místě nasazení slupek. Při silné infekci vznikají velká hluboce vpadlá místa. Odumřelé pletivo mívá na sobě někdy černé, šupinkovité, ploché útvary tzv. sklerocia veliká několik mm, které šíří infekci do okolí. Sklerocia si uchovávají životnost v půdě 5—8 let. Choroba propuká a způsobuje velkou škodu v letech s chladným a vlhkým počasím. Při nesprávném skladování napadených hlíz může choroba hlízy zcela zničit.

Černá mečíková (*Heterosporium gracile*) napadá oslabené rostliny. Od okrajů listů se vytvářejí oválné šedožluté tmavě lemované skvrny. Napadené rostliny krní a jejich listy zasychají. Na skvrnách se tvoří černý povlak houby.

Dalšími chorobami vyskytujícími se v malé míře na mečíkách jsou: rez mečíková (*Puccinia gladioli*), která způsobuje hnědé, protáhlé, žilnatinou ohraničené skvrny na listech, později s červenohnědými polštářky. Sněh mečíková (*Tubercina gladioli*) vytváří na listech, stoncích a hlízách okrouhlé, vyvýšené, černavé, žlutavě ohraničené polštářky. Dalším původcem listové skvrnatosti je *Ascochyta gerberae*. *Culvularia trifolii* způsobuje hnilob kořenů a krčků mladých rostlin v mokré půdě. Dalšími původci hnilob kořenů a krčků rostlin se stávají *Rhizoctonia* sp., *Pythium*., *Phytophthora* sp., které se rozšiřují v půdách, kde se intenzivně používaly přípravky na bázi benomylu proti fusarióze.

Základním předpokladem pro úspěšné pěstování mečíků s minimálním výskytem bakteriálních a houbových chorob je dodržování dostatečného časového odstupu při opakovaném jejich pěstování na téměř stejných místech. Zásadně musíme vysazovat pouze zdravé, nenapadené hlízy. Dále by mečíky neměly být vysazovány v polohách chladných a vlhkých, neboť tyto lokality podporují rozvoj chorob, rovněž tak i nepříznivé působí nízké pH. Je nutné mělké kypření co nejdříve po dešti nebo záливce, abychom provzdušnili a vysušili půdu a omezili tak příznivé podmínky pro rozvoj chorob. Při výskytu silně napadených rostlin tyto z porostu odstraníme i s podzemní částí rostliny, které nejlépe zlikvidujeme spálením.

Dokončení v příštím čísle

Jan Pítr padesátníkem

Vladimír Krumpoch

V roce 1966 mu bylo 28 let, když s několika nadšenci založil kroužek mečíkářů při OV ČZS Nový Jičín. Hned na začátku jako nejmladšímu z kroužku bylo svěřeno vedení. Že to opravdu vzal vážně, svědčí to, že již od prvního roku byl vydáván cyklostylovaný informátor, ve kterém u většiny příspěvků je jeho podpis. Jak si to představoval? Předkládáme vám dnes úryvek z jeho článku a jeho myšlenky z prvního čísla zpravodaje „Náš mečíkář“:

Chceme však upozornit, že nástin naší činnosti není žádné dogma a vychází pouze ze společného posouzení malé skupiny lidí, kteří považovali dát svým členům alespoň nějakou perspektivu. Přesnější podobu a cíle naší činnosti by měl určit první sjezd našeho sdružení. Jako jeden z důležitých úkolů považujeme udržet a dále rozšiřovat stávající sortiment mečíků, který v současnosti koluje mezi našimi pěstiteli. Rovněž nezapomínat na ostatní hlíznaté a cibulovité rostliny.

Dalším úkolem, a to neméně důležitým, by mělo být zajištění dostatečného množství hlíz a cibulí pěstovaných mečíků a jiných květin i pro případné další zájemce a milovníky těchto květin, zprostředkovávat širokou výměnu mezi členy spolku.

Dalším úkolem bude zajišťovat širokou výměnu zkušeností s pěstováním množním případně získáváním nových odrůd vlastním křížením a jejich rozšiřování. Zároveň bychom chtěli naši veřejnost seznamovat s novými zkušenostmi a poznatky vyspělých pěstitelů v zahraničí, především v USA a Kanadě.

Od té doby bylo provedeno za jeho vedení velké množství malých i větších výstav mečíků a v posledních letech dokonce výstav s celostátní účastí pěstitelů. Důsledek toho byl velký příliv nových členů nejen z blízkého okolí, ale z celé republiky. Byl dlou-

ho členem ÚV ČZS. Stále pracuje v OV ČZS Nový Jičín. V roce 1982 předal funkci předsedy př. ing. Pracharovi z důvodů zaneprázdnění při dálkovém studiu a stavbě rodinného domu. Dnes vykonává funkci místopředsedy a vždy ho najdete tam, kde je to právě třeba. Přejeme určitě všichni př. Pítrovi k jeho životnímu jubileu hodně zdraví a životního elánu i do další padesátky a díky za jeho dosavadní velkou práci v naší organizaci.

Společenská kronika

V měsících květnu až srpnu oslaví naši přátelé svá životní jubilea.

50 let

Irena Gebauerová, Vsetín
Josef Huška, Horní Lánov
Milan Mrňák, Libice n. Cidl.
Ing. Stanislav Najmr, Mníšek

55 let

Josef Malík, Vítkov

60 let

Václav Bajar, Valašské Meziříčí
Ing. Libor Uher, Ústí n. Lab.

65 let

František Matoušek, Bohuslavice
Jaroslav Pojar, Píseň

70 let

František Šíp, Tábor

77 let

Jaromír Pospíšil, Rapotín

Dne 23. dubna zemřel náhle náš dlouholetý člen a přední šlechtitel významných druhů mečíků **Václav SOCHOR** z Peruce. Naše organizace v něm ztrácí aktivního průkopníka a propagátora nejkrásnějších květin.

Čest jeho památce!

